

KAMBJA

Kambja valla arengukava
2022–2030

2022

Sisukord

Sissejuhatus	3
1. Kambja valla arengueeldused ja väljakutsed	3
1.1 Kambja valla piirid ja külad	3
1.2 Rahvastik	5
1.3 Väljakutsed ja arengueeldused	8
2. Kambja valla arengustrateegia	10
2.1 Väärtused	10
2.2 Visioon ja missioon aastaks 2030	10
2.3 Tunnuslause	10
2.4 Kambja valla strateegiakaart	11
3. Valdkondlikud eesmärgid ja tegevused	12
3.1 Haridus ja noorsootöö	12
3.2 Tervis ja heaolu	13
3.3 Kultuur ja kogukonnad	13
3.4 Sport ja vaba aeg	14
3.5 Taristu ja elukeskkond	15
3.6 Ettevõtlus	16
4. Valla juhtimine, arengukava seire ja uuendamine	17
4.1 Valla juhtimine	17

Sissejuhatus

Arengukava on Kambja valla arengut suunav strateegiline dokument, mille alusel tehakse investeerimisotsuseid. Arengukava elluviimiseks vajalikud vahendid kavandatakse valla eelarvestrateegias ja need täpsustatakse valla eelarves. Iga-aastase arengukava ülevaatamise käigus korrigeeritakse ka eelarvestrateegiat ja pikendatakse seda ühe aasta võrra.

1. Kambja valla arengueeldused ja väljakutsed

1.1 Kambja valla piirid ja külad

Kambja vald asub Tartumaa lõunaosas, piirnedes Tartumaal Tartu linna, Nõo, Kastre ja Luunja vallaga, Valgamaal Otepää vallaga, Põlvamaal Põlva ja Kanepi vallaga. Valla pindala on 275,35 km².

Kambja vallas on viis alevikku (Kambja, Külitse, Räni, Tõrvandi ja Ülenurme) ning 40 küla. Kambja valda mõjutab oluliselt Tartu linna kui regionaalkeskuse lähedus. Tartu linn on maakonna ja kogu Lõuna-Eesti arengumootor ning keskpunkt, kus paikneb oluline osa regiooni töökohti ja teenuseid. Samuti pakub ülikoolilinn Lõuna-Eesti, sealhulgas ka Kambja piirkonna elanikele mitmekesiseid hariduse omandamise võimalusi.

Kambja vallas paiknevad mitmeliigilised transpordiühendused. Valda läbivad kaks raudteed: Tartu-Valga ja Tartu-Koidula suunal. Olulisemad riigimaanteed on Tallinn-Tartu-Võru-Luhamaa, Jõhvi-Tartu-Valga, Tartu-Viljandi-Kilingi-Nõmme maanteed ning Tatra-Otepää-Sangaste tugimaantee. Valla territooriumil asub Tartu lennuväli. Maanteed, raudteede ning Tartu lennujaama paiknemine Kambja vallas põhjustavad suurt liiklusintensiivsust, sealhulgas rohket rasketransporti läbi valla territooriumi. Head ühendused loovad küll võrreldes teiste kohalike omavalitsustega teatava konkurentsieelise, pakkudes siinsetele elanikele mugavamaid töölkäimise lahendusi, kuid liiklusintensiivsus ja rasketransport on samas ohuallikaks nii kohalikele inimestele kui ka läbisõitjatele.

Kaart 1. Kambja valla piirid ja külad

1.2 Rahvastik

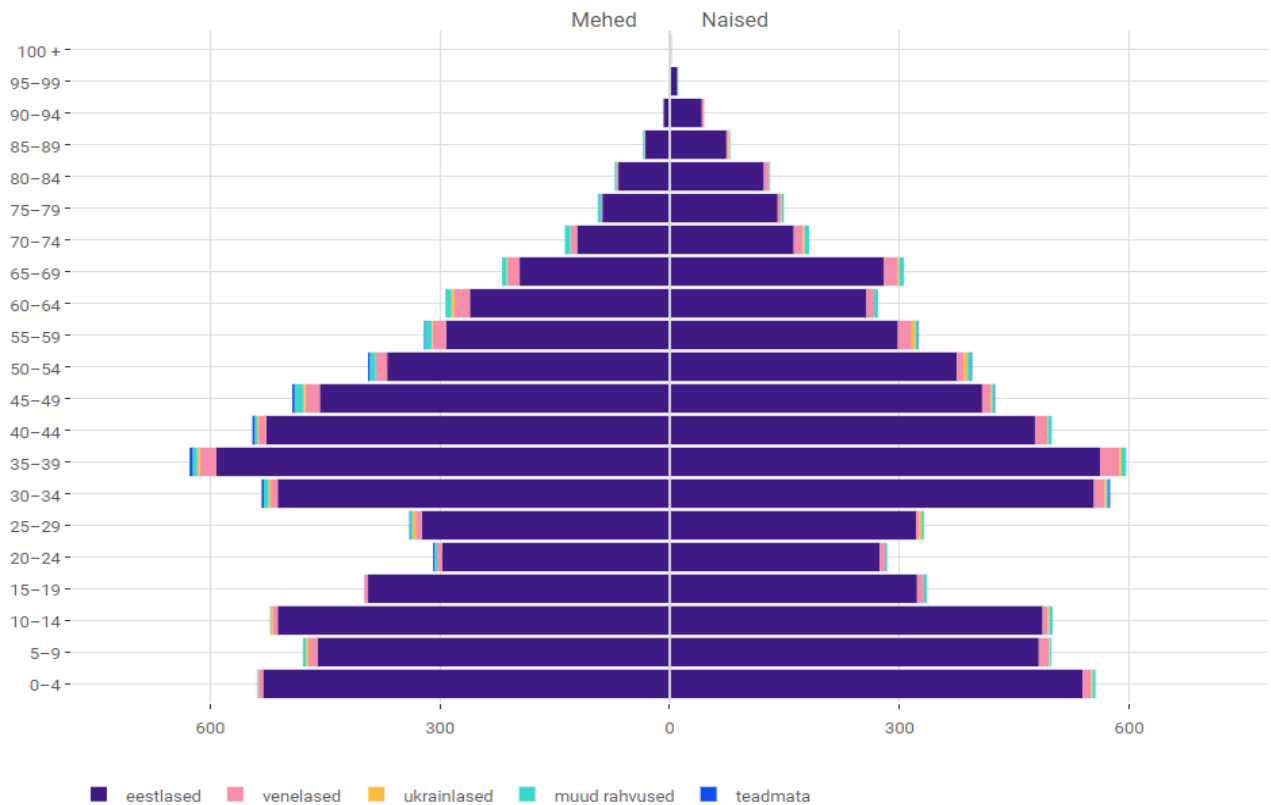
Kambja valla rahvastikuinfo põhineb Eesti rahvastikuregistri ja Statistikaameti andmetel ning annab ülevaate elanikkonna muutustest Kambja valla asustusüksustes.

Tabel 1. Elanike arv Kambja valla külades aastatel 2017–2022

KÜLA /ALEVIK	2007	2014	2017	2018	2019	2022
AAKARU KÜLA	77	89	88	86	87	94
IVASTE KÜLA	47	50	46	45	50	58
KAATSI KÜLA	48	72	83	82	80	92
KAMBJA ALEVIK	700	685	636	625	608	610
KAMMERI KÜLA	68	77	71	73	72	81
KAVANDU KÜLA	35	56	51	51	50	52
KODIJÄRVE KÜLA	70	61	57	57	57	53
KULLAGA KÜLA	33	60	44	45	44	44
KÕRKKÜLA	18	16	14	14	13	13
KÜLITSE ALEVIK	402	691	749	748	768	790
LAANE KÜLA	57	151	179	180	208	270
LALLI KÜLA	118	127	134	137	134	134
LEMMATSI KÜLA	108	211	240	247	275	326
LEPIKU KÜLA	86	107	107	105	115	124
LÄTI KÜLA	21	22	22	20	20	19
MADISE KÜLA	30	29	36	36	38	46
MÄEKÜLA	68	74	74	76	74	64
OOMISTE KÜLA	21	30	34	34	35	42
PAALI KÜLA	58	54	49	48	43	38
PALUMÄE KÜLA	29	34	41	41	43	43
PANGODI KÜLA	82	100	92	92	94	89
PULLI KÜLA	41	46	58	58	58	63
PÜHI KÜLA	84	82	70	70	66	79
RAANITSA KÜLA	46	48	57	57	63	76
REBASE KÜLA	120	118	113	114	113	116
REOLA KÜLA	167	182	186	186	199	217
REOLASOO KÜLA	16	19	27	26	31	31

RIIVIKU KÜLA	14	18	17	17	19	20
RÄNI ALEVIK	444	515	593	594	766	1013
SIPE KÜLA	51	68	58	58	65	68
SIRVAKU KÜLA	59	66	84	85	80	90
SOINASTE KÜLA	290	737	969	971	1170	1510
SOOSILLA KÜLA	44	46	56	54	58	67
SULU KÜLA	31	41	45	47	48	57
SUURE-KAMBJA	83	93	100	101	103	101
TALVIKESE KÜLA	29	24	25	25	24	29
TATRA KÜLA	37	35	41	41	39	39
TÕRVANDI	1472	1637	1661	1678	1842	2348
TÄSVERE	11	19	29	30	28	39
UHTI	303	300	333	333	326	336
VANA -KUUSTE	262	254	259	261	244	241
VIRULASE KÜLA	50	43	49	49	56	58
VISNAPUU KÜLA	25	32	27	26	27	27
ÕSSU	44	210	395	398	454	486
ÜLENURME	1043	1845	2282	2309	2550	2938
KOKKU	5855	9274	10 458	10514	11363	13252

Statistikaameti andmetel elab Kambja vallas 2022. aasta 1. augusti seisuga 13 252 inimest, kellest 6674 on mehed ja 6578 naised. Võrreldes 2019. aasta andmetega on Kambja valla rahvaarv kasvanud 1716 inimese võrra. Intensiivne elanikkonna kasv on toimunud Soinaste ja Õssu külas, Ülenurme ja Tõrvandi alevikus. Rahvastiku vanuseline jaotus on rahvastikupüramiidil toodud 2022. aasta 1. jaanuari seisuga.

Joonis 1. Rahvastiku soolis-vanuseline jaotus Kambja vallas 01.01.2022 seisuga
(Allikas: Statistikaamet)

1.3 Väljakutsed ja arengueeldused

Tabel 2. Kambja valla eesmärgid ja väljakutsed 2022–2030

 Kambja valla väljakutsed 2022–2030	 Eesmärgid, mis on suunatud väljakutse lahendamisele
Avatud, inimesekeskne, tasakaalustatud ja valda kui tervikut arvestav vallajuhtimine.	Vallavalitsuses töötab asjatundlik meeskond, kes nõustab kodanikke erinevates eluvaldkondades. Valla juhtimises lähtutakse avatud juhtimise põhimõtetest.
Igale lapsele tema arengut toetava kvaliteetse hariduse võimaldamine, mis loob eeldused eneseteostuseks ja elukestvaks õppeks. Noortele mitmekülgete huvitegevuste võimaldamine, mis seob neid kodukohaga.	Vallas väärtustatakse haridust. Lasteaia- ja koolikoht on igale lapsele olemas. Õpetajad vastavad kvalifikatsiooninõuetele ja on motiveeritud. Tugiteenused on lasteasutustes kättesaadavad. Noorsootöö on eesmärgistatud ja valla poolt toetatud. Huviharidus ja -tegevus on mitmekesine, kvaliteetne ja kättesaadav.
Tingimuste loomine elanikkonna rahulolu kasvuks, mida soodustab tervislike eluviiside väärtustamine.	Vald loob eeldused elanike iseseisvaks ja väärikaks toimetulekuks. Kõigile valla elanikele tagatakse sotsiaalne kaitse, kaasatus ja vajaduspõhine toetamine.
Mitmekesise kultuuri-, kogukonna- ja seltsitegevuse soodustamine, mis hoiab rahvakultuuripärandit ja kodukoha traditsioone ning loob erinevate vajaduste, huvide ja vanusega elanikele head võimalused ühistegevuseks.	Vallas pakutakse mitmekülget kultuurilist meelelahutust. Valla elanikud panustavad aktiivselt kohalikku kultuuriellu, osaledes ka avalike teenuste pakkumisel.
Elanike aktiivne osalemine valla spordielus, lähtuvalt oma vajadustest, huvidest ja eest.	Sportimiseks on väga head tingimused, vald toetab erinevate spordiürituste korraldamist. Taristu rajamine ühistegevusteks, sportimiseks ja vaba aja veetmiseks.
Keskkonnasõbraliku, hea taristu, puhta loodusega elukoha väärtustamine elanike poolt. Lähivaldadega, sh Tartu linnaga sidusa ühistranspordisüsteemi loomine, mis vastaks inimeste tegelikele vajadustele ja liikumisharjumustele ning oleks kasutajasõbralik.	Vallas on sidusa tiheasustusega piirkonnad ja kestlikud äärealad. Toetatakse säästvat planeerimist tiheasustusaladel ning hajakülade säilitamist. Naaberomavalitsuste ja valla eri piirkondade teedevõrk on sidus ning ühistransport hästi kättesaadav.
Kohaliku omavalitsuse, piirkonna ettevõtete ja asutuste koostöö arendamine.	Töökohtade loomise soodustamine valla territooriumil, sh arvestades regionaalseid eripärasid. Noorte ettevõtlikkuse ja ettevõtlusõppe arendamine koostöös õppeasutuste ja kohalike ettevõtetega.

1.4 Tulevikupilt

Tabel 3. Strateegilised eesmärgid

<p>E1. Kõrge haldusvõimekus. Kvaliteetsed ja kättesaadavad avalikud teenused.</p> <p>Avatud, inimesekeskne, tasakaalustatud ja valda kui tervikut arvestav vallajuhtimine.</p>	<p>E2. Kvaliteetne haridus. Igale lapsele võimaldatakse tema arengut toetav haridus, mis loob eeldused eneseteostuseks ja elukestvaks õppeks. Vallas on aktiivselt toimivad ja mitmekülgseid võimalusi pakkuvad noortekeskused ning kodukohta hindavad noored.</p>	<p>E3. Terved, sotsiaalselt aktiivsed ja hästi toime tulevad inimesed.</p>
<p>E4. Tugev kogukondlik identiteet ja kodanikuühiskond. Mitmekesine kultuuri-, kogukonna- ja seltsitegevus hoiab rahvakultuuripärandit ja kodukoha traditsioone ning loob head koostöövõimalused erinevate vajaduste, huvide ja vanusega elanikele.</p>	<p>E5. Aktiivsed ja sportlikud inimesed. Iga vallaelanik saab aktiivselt, oma vajadustest, huvidest ja eest lähtuvalt valla spordielus osaleda.</p>	<p>E6. Kvaliteetne ning turvaline elu- ja ettevõtluskeskkond. Hinnatud, keskkonnasõbralik, hea taristuga, puhta loodusega elukeskkond Tartu linna lähedal.</p>

2. Kambja valla arengustrateegia

2.1 Väärtused

Eesmärkide seadmisel ja arengu kavandamisel lähtutakse järgmistest väärtustest:

Avatud juhtimine – jälgitakse avatud valitsemise põhimõtteid ja ollakse avatud uutele innovaatilistele ideedele.

Nutikus – teenuste pakkumistel ja elanikega suhtlemisel kasutatakse nutikaid ning sihtgrupi vajadusi ja võimalusi arvestavaid lahendusi.

Säästlikkus – majandatakse efektiivselt ning hoonete ja muude objektide puhul eelistatakse energiasäästlikke lahendusi.

Kaasamine – kogukonnaga arutatakse nende elu puudutavaid küsimusi, rakendatakse kaasavat eelarvet.

2.2 Visioon ja missioon aastaks 2030

Kambja vald on parima elu- ja ettevõtluskeskkonnaga omavalitsus, kus lähtutakse inimestest, väärtustatakse elukestvat õpet, oma kultuurilist pärandit ning tervislike eluviiside arendamist.

Kambja vald on linnaregiooniga tihedalt seotud, looduslikult kaunis, turvalise elukeskkonnaga tunnustatud elupaik, kus kantakse hoolt igas vanuses vallaelanike eest.

2.3 Tunnuslause

Tunnuslause peegeldab Kambja valla olemust - inimesekesksust ja kogukondlikkust. Valla tunnuslause leidmiseks kuulutati välja avalik konkurss. Laekus 78 tunnuslause ideed, millest volikogu kiitis heaks "Kindel ja kodune".

2.4 Kambja valla strateegiakaart

Kambja Valla Strateegiakaart

Kambja vald – Kindel ja kodune.

VÄÄRTUSED

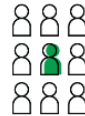
Kaasav

Kogukonnaga arutatakse nende elu puudutavaid küsimusi, rakendatakse kaasavat eelarvet.

Säästlik

Majandatakse efektiivselt, hoonete ja muude objektide puhul eelistatakse energiasäästlikke lahendusi.

Avatud juhtimine

Jälgitakse avatud valitsemise põhimõtteid ja ollakse avatud uutele innovaatilistele ideedele.

Nutikus

Teenuste pakkumistel ja elanikega suhtlemisel kasutatakse nutikaid, sihtgrupi vajadusi ja võimalusi arvestavaid lahendusi.

VISIOON JA MISSIOON AASTAKS 2030

- Kambja vald on inimestest lähtuv parima elu- ja ettevõtluskeskkonnaga omavalitsus, kus väärtustatakse elukestvat õpet, oma kultuurilist pärandit ning tervislike eluviiside arendamist.
- Kambja vald on linnaregiooniga tihedalt seotud, looduslikult kaunis turvalise elukeskkonnaga tunnustatud elupaik, kus kantakse hoolt igas vanuses vallaelaniku eest.

STRATEEGILISED EESMÄRGID

- E1** Kõrge haldusvõimekus. Kvaliteetsed ja kättesaadavad avalikud teenused.
- E2** Kvaliteetne haridus.
- E3** Terved, sotsiaalselt aktiivsed ja hästi toime tulevad inimesed.
- E4** Tugev kogukondlik identiteet ja kodanikuühiskond.
- E5** Aktiivsed ja sportlikud inimesed.
- E6** Kvaliteetne ja turvaline elu- ja ettevõtluskeskkond.

3. Valdkondlikud eesmärgid ja tegevused

3.1 Haridus ja noorsootöö

Arengu aluseks on hea haridus, mida Kambja vallas kõrgelt väärtustatakse. Kõigile on loodud võrdsed võimalused elukestvaks õppeks. Vald tagab igale eelkooliealisele lapsele lasteaiakoha, kus on kaasaegne, toetav, lapsest lähtuv ja sõbralik arengukeskkond.

Haridusasutused on tänapäevased ning haridusvõrk vastab valla vajadustele. Fookuses on kaasava hariduse põhimõtete rakendamine ning haridusasutustes on vajalik tugivõrgustik ja nõustamissüsteem. Haridus, huviharidus ja elukestev õpe lõimitakse tervikuks. Lähtutakse põhimõttest, et kool on eeskätt kogukonnakeskus, kus partnerlussuhted toimivad kõigi osapoolte vahel ja mitte-eesti emakeelega õpilased on lõimitud ühistegevustesse. Noortele on loodud head tingimused isiksuse arenguks, pakutakse mitmekülgseid ning atraktiivseid valikuid oma loome- ja arengupotentsiaali avastamiseks.

3.1.1 Väljakutsed

- ❖ Igal lapsel on hoiu- või lasteaiakoht tänapäevases ja sõbralikus arengukeskkonnas.
- ❖ Hariduslike erivajadustega laste õpetamiseks on loodud vajalikud võimalused.
- ❖ Rajatud on õpetaja professionaalsust ja õppija arengut toetav süsteem.
- ❖ Koolivõrgu korrastamine.
- ❖ Noorsootöö lähtub noorte tegelikest vajadustest, on eesmärgistatud ja valla poolt toetatud.
- ❖ Huviharidus ja -tegevus on mitmekesine, kvaliteetne ja oma vallas igal pool kättesaadav.

3.1.2 Investeeringud

- ❖ Lasteaedade ehitamine või rentimine ja/või lasteaiateenuse sisseostmine.
- ❖ Lasteaiahoonete nüüdisajastamine ja mänguväljakute uuendamine.
- ❖ Kambja lasteaiaruumiplaneeringu korrastamine.
- ❖ Koolihoonete renoveerimine.
- ❖ Tõrvandi põhikooli ehitamine.
- ❖ Huviala- ja koolituskeskuse rajamine/asutamine.
- ❖ Noortekeskuste remont ja ruumide leidmine valla eri piirkondades.
- ❖ Loodusõppe- ja matkaradade kontseptsiooni koostamine ning rajamine.
- ❖ Multifunktsionaalsete spordi- ja mänguväljakute rajamine.

3.2 Tervis ja heaolu

Vallas tuleb enam pakkuda kvaliteetseid ning ennetavaid sotsiaalteenuseid, mis on tulemuslikum kui tagajärgedega tegelemine. Kõik abistamis- ja sekkumismeetodid peavad olema ellu rakendatud läbimõeldult. Lastega pered on väärtustatud ning otsuste langetamisel seatakse esiplaanile laste huvid.

3.2.1 Väljakutsed

- ❖ **Esmatasandi tervishoiuteenused on kvaliteetsed ja kättesaadavad.**
- ❖ **Vald loob eeldused elanike iseseisvaks ja väärikaks toimetulekuks, valla elanikele on tagatud kvaliteetne sotsiaaltööteenus.**
- ❖ **Valla lapsed ja pered on vajaduspõhiselt toetatud.**
- ❖ **Sotsiaal- ja toetavate teenuste arendamine elanike toimetulekuraskuste ennetamiseks ja vähendamiseks.**
- ❖ **Sotsiaalteenuste osutamine koostöös naaberomavalitsustega.**

3.2.2 Investeeringud

- ❖ Uue tänapäevase ning ruumilistele vajadustele vastava vallamaja ehitamine.
- ❖ Olemasolevate munitsipaaleluruumide renoveerimine.
- ❖ Uute sotsiaalmaja(de)/sotsiaalteenuskeskus(t)e ehitamine.
- ❖ Kodukohanduste toetamine.
- ❖ Päevakeskuste arendamine.
- ❖ SA Aarike Hooldekeskuse arendamine ja nüüdisajastamine.

3.3 Kultuur ja kogukonnad

Valla mitmekesine kultuuri-, kogukonna- ja seltsitegevus hoiab rahvakultuuripärandit ja kodukoha traditsioone ning loob head võimalused koostegevuseks erinevate vajaduste, huvide ja vanusega elanikele. Kogukondlik identiteet ja kodanikuühiskond on tugev.

3.3.1 Väljakutsed

- ❖ **Rahvakultuuri hoidmine.**
- ❖ **Mitmekülgse kultuurilise ühistegevuse pakkumine koostöös naaberomavalitsustega.**
- ❖ **Valla kultuuriobjektide renoveerimine.**

- ❖ Raamatukogude säilitamine, kaasajastamine, info- ja kogukonnakeskuste arendamine.
- ❖ Valla elanikud panustavad aktiivselt kohaliku kultuuriellu, osaledes ka avalike teenuste pakkumisel.
- ❖ Kogukonnad teevad koostööd kohaliku omavalitsusega ja mittetulundusühingutega ning annavad oma panuse valla arengusse.
- ❖ Kambja vald osaleb vallaelanikele lisaväärtust loovates koostöövõrgustikes.

3.3.2 Investeeringud

- ❖ Kambja laululava ja kultuuripargi planeerimine ning rajamine.
- ❖ Reola kultuurimaja renoveerimine ja kaasajastamine.
- ❖ Kambja kultuurikeskuse tehniline kaasajastamine.
- ❖ Jõeveere puhke- ja rekreatsiooniala arendamine.
- ❖ Tervisetaristu arendamine ja valla terviseradade valgustamine.
- ❖ Külitsel Ropka paisjärve äärde matkaraja ja munitsipaalmaale puhkeala loomine.

3.4 Sport ja vaba aeg

Kambja vallas on liikumine au sees. Sportimiseks on olemas väga head tingimused ning vald toetab spordiürituste korraldamist. Eesmärk on vabaajakeskuste rajamine ühistegevusteks, sportimiseks ja vaba aja veetmiseks.

3.4.1 Väljakutsed

- ❖ Spordielus eneseteostuseks ning tervislike eluviiside harrastamiseks vajaliku keskkonna ja võimaluste loomine.
- ❖ Mitmekesiste sportimisvõimaluste loomine valla spordiasutustes.
- ❖ Vallale iseloomulike sporditraditsioonide arendamine.
- ❖ Mitmekülgete ja erinevate võimaluste loomine vaba aja sisustamiseks.

3.4.2 Investeeringud

- ❖ Välispordirajatiste nüüdisajastamine ja uute loomine.
- ❖ Spordirajatiste ja -objektide korrastamine ning uute objektide rajamine vastavalt vajadusele.
- ❖ Kambja spordihoone ja staadioni renoveerimine.

- ❖ Vana-Kuuste spordihoone ehitamine.
- ❖ Porijõe ja poldri matkaraja väljaarendamine (valgustatud Porijõe matkarada koos kergliiklussildadega).
- ❖ Jõeveere puhke- ja rekreatsiooniala arendamine.
- ❖ Tervisetaristu arendamine ja valla terviseradade valgustamine.
- ❖ Külitsel Ropka paisjärve äärde matkaraja ja munitsipaalmaale puhkeala loomine.
- ❖ Tõrvandi kooli spordihoone ehitamine.

3.5 Taristu ja elukeskkond

Vald on hinnatud kui keskkonnasõbraliku taristu ning puhta loodusega hea elukoht. Vallas on sidusa tiheasustusega piirkonnad ja kestlikud äärealad. Planeerimistegevus on tasakaalustatud ja tulemuslik, arvestab piirkondlikke eripärasid, elanikkonna paiknemist ja omavalitsuse võimekust. Naaberomavalitsuste ja valla eri piirkondade vaheline teedevõrk on sidus ning ühistransport mugav. Jäätmemajandus on korrastatud ja kaasajastatud. Looduskeskkonda kasutatakse säästlikult.

3.5.1 Väljakutsed:

- ❖ Tänapäevase ning ruumilistele vajadustele vastava vallakeskuse ehitamine, et tagada vallaelanikele parem teenuste kättesaadavus ja kvaliteet.
- ❖ Kaasajastatud ja keskkonnasõbralikud taristud ning turvalised ühendused.
- ❖ Valla muutmise jalgrattasõbralikumaks, Tartu rattaringlusega liitumine ja rattaparklate loomine.
- ❖ Kogukonna turvatunde tagamine, tiheasustusalade valgustamine ning taristute energiatõhustamine.
- ❖ Transpordikorralduse vastavus elanike liikumisvajadustele.
- ❖ Keskkonnateadlikud vallaelanikud - jäätmemajandus on keskkonnasõbralik ja kaasaegne.
- ❖ Ühisveevärgi ja -kanalisatsioonisüsteemide rajamine ja renoveerimine vastavalt Kambja valla ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni arendamise kavale.

3.5.2 Investeeringud

- ❖ Teedele ja tänavatele tolmuva katte paigaldamine.
- ❖ Kergliiklusteede rajamine, kus prioriteediks on valla ääremaade turvaline ühendamine keskusega.
- ❖ Külitse aleviku piirkonna vee- ja kanalisatsioonitaristu rajamise toetamine.
- ❖ Vee- ja kanalisatsioonisüsteemide renoveerimise toetamine.
- ❖ Tänavavalgustuse renoveerimine ja rajamine.
- ❖ Vajaduspõhise transpordi pakkumine.
- ❖ Jõeveere kinnistule puhke- ja rekreatsiooniala loomine.
- ❖ Porijõe puhastamine ja süvendamine.

3.6 Ettevõtlus

Vallas on aktiivsed elanikud ja ettevõtjasõbralik toimekeskkond. Rohealadega vahelduvates tööstusparkides on keskkonnasõbralikud väikese- ja keskmise suurusega ettevõtted. Eelistatud on olemasolevate tööstusparkide arendamine. Kohalikud ettevõtted teevad koostööd kogukonna ja vallas tegutsevate asutustega ning jagavad oma kogemusi haridusasutustega.

3.6.1 Väljakutsed

- ❖ **Kohaliku omavalitsuse ja piirkonna ettevõtete koostöö arendamine.**
- ❖ **Kõrgema lisandväärtusega töökohtade loomine valla territooriumil, sh arvestades regionaalseid eripärasid.**
- ❖ **Ettevõtlusõppe ja ettevõtlikkuse arendamine koostöös õppeasutuste ning kohalike ettevõtetega.**
- ❖ **Noorte ettevõtlikkuse ja ettevõtlusõppe toetamine.**

3.6.2 Investeeringud

- ❖ Toetusmeetme väljatöötamine ja rakendamine noorte ettevõtlikkuse tõstmiseks.
- ❖ Lasteaiateenuse rentimine/sisseostmine.
- ❖ Hooldekodude ehitamine/ teenuse sisseostmine.

4. Valla juhtimine, arengukava seire ja uuendamine

4.1 Valla juhtimine

Kambja vallavolikogu ja -valitsus lähtuvad oma töös avatud valitsemise põhimõtetest. Vallavalitsuses töötab asjatundlik meeskond, kes nõustab kodanikke erinevates eluvaldkondades. Ametnikud osalevad oma professionaalsuse tõstmiseks vajalikel koolitustel. Informatsioon jõuab kiiresti valla inimesteni, päringutele vastatakse operatiivselt. Igapäevatöös kasutatakse kaasaegseid infotehnoloogilisi lahendusi, mis teevad avalikud teenused kättesaadavaks ka vallavalitsusse kohale tulemata.

4.1.1 Investeeringud

- ❖ Tõrvandi keskusala/uue vallamaja ehitamine - teenuskeskus, multifunktsionaalne hoone koos päevakeskusega.

4.2 Arengukava rakendamine

Arengukava tulemuslikkuse hindamine on oluline, saamaks aru, kas elluviidud tegevused ja tehtud investeeringud on soovitud olukorra saavutamisele kaasa aidanud või mitte. Konkreetsete investeeringute kavandamisel lähtutakse valla eelarvestrateegiast.

Kambja vallavalitsus hindab arengukava täitmist kaks korda aastas (veebbruar-märts) tegevuskava täitmise ülevaates, mis esitatakse hiljemalt 31. maiks majandusaasta aruande osana Kambja vallavolikogule kinnitamiseks ja teisel korral koos eelarvestrateegia koostamisega, mille järel esitatakse volikogule arengukava muutmise eelnõu. Arengukava ülevaatusel hinnatakse seatud eesmärkide edenemist ja tegevuste elluviimist ning viiakse vajadusel sisse korrektuurid. Valla arengukava on vajalik üle vaadata ka uute strateegiliste dokumentide uuendamisel või koostamisel (nt valla ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni arengukava, üldplaneering jms). Menetlemisel olev arengukava avalikustatakse valla kodulehel ja sotsiaalmeedias. Vastavalt vajadusele korraldatakse ka avalikke arutelusid.

Arengukava seire ja hindamine toimub neljal tasandil:

1. Peamiste makromajanduslike näitajate hindamine ja võrdlemine Eesti keskmisega.

Haridusvaldkonna rahulolu hindamisel kasutatakse Haridus- ja Teadusministeeriumi poolt korraldatavate küsitluste tulemusi.

Omavalitsuse poolt pakutavate teenuste ja elukeskkonna kvaliteedi hindamiseks kasutatakse Rahandusministeeriumi poolt korraldatava teenuste seire "Minu omavalitsus" tulemusi. Üle-eestiline elanike rahulolu uuring toimub iga kahe aasta tagant (viimati 2022).

2. Valla võrdlemine teiste sarnaste omavalitsusüksustega;
3. Elanikkonna rahulolu avalike teenustega;
4. Tegevuskava täitmise hindamine (iga-aastaselt).

Möödik 1: elanikkonna rahulolu teenustega

Sellele, kas üks või teine teenus on piisavalt kvaliteetne ja kättesaadav, saavad hinnangu anda valla inimesed. Hinnangu väljaselgitamiseks viiakse regulaarselt läbi elanikkonna rahuloluküsitlusi. Viimati toimus uuring 2020. aastal.

Edaspidi on otstarbekas küsitlusi läbi viia 3-aastaste tsüklite kaupa, s.o järgmine toimub aastal 2023. Rahuloluküsitlused viiakse läbi kandipõhiselt teenuste lõikes. Hinnangut küsitakse vähemalt järgmiste valdkondade kohta:

- ◆ haridus ja noorsootöö (rahulolu kättesaadavuse ja kvaliteediga);
- ◆ sotsiaalvaldkond (rahulolu teenuste kättesaadavuse ja kvaliteediga);
- ◆ kultuuri-, kogukonna- ja seltsitegevus (rahulolu kättesaadavuse ja kvaliteediga);
- ◆ vaba aeg ja sport (rahulolu kättesaadavuse ja kvaliteediga);
- ◆ planeerimine (rahulolu ruumilise arenguga);
- ◆ taristu ja transport (rahulolu teede olukorra ja ühistranspordiga);
- ◆ keskkond (rahulolu jäätmemajanduse ja üldise keskkonnaga);
- ◆ ettevõtlus (rahulolu ettevõtluskeskkonnaga);
- ◆ juhtimine (rahulolu valla juhtimisega).

Möödiku sihttase: 75% elanikkonnast on teenusega rahul (hinnang viiepalliskaalal 5-3)